

แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

The Administrative Guidelines Based on Special Education Center
Quality Standard of Provincial Special Education, Quality Promotion
Network 6, Special Education Bureau

วิศรุช แก้วสวึง,* สรรชัย ชูชีพ,** และเฉลิมชัย หาญกล้า***

Witsarut Kaewsawing, Sunchai Chucheeep, and Chalermchai Hankla

Received: January 15, 2024 Revised: March 25, 2024 Accepted: March 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 2. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 3. พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการ ตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 6 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และคณะครู จำนวน 198 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ จำนวน 57 ข้อ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 12 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยห้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) มีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การเขียนบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 4 ด้าน ที่ต้องได้รับการพัฒนา คือ 1. ด้านปัจจัย สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคนพิการ 2. ด้านกระบวนการรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมิน 3. ด้านผลผลิตการกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4. ด้านผลลัพธ์

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกให้เท่ากับหรือสูงกว่า
ค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6, แนวทางการบริหาร, มาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ
คุณภาพ

Abstract

The objectives of this research are to: 1. study the current conditions and desired outcomes of operations according to the quality standards of the Special Education Center under Quality Promotion Network 6, Special Education Bureau; 2. analyze the needs and requirements for management according to these quality standards; and 3. develop management guidelines in line with the quality standards of the Special Education Center within Quality Promotion Network 6. The population for this study included school administrators and teachers from the Provincial Special Education Center Network Group for Promoting the Effectiveness of Special Education Centers in Network Group 6, consisting of 10 school administrators and 198 teachers. The research instruments included a 57 item questionnaire on opinions regarding administrative evaluation according to the quality standards of the Special Education Center, and a semi-structured interview form with 12 questions. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and the necessary index value (PNI Modified). Content analysis was conducted using descriptive writing.

The study results identified the following four areas requiring development: 1. Factors: Places for vocational skills training for people with disabilities; 2. Processes: Forms of participation in the assessment process; 3. Productivity: Supervising and monitoring student development according to individual education management plans; and 4. Outcomes: Enabling educational institution administrators to lead the Special Education Center in achieving external quality certification equal to or higher than the specified target values, consistently.

Keywords: Quality Promotion Network 6, Management Guidelines, Special Education Center Standards

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2563 เรื่องการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โดยมีเนื้อความว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษา ในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบ ความพิการ ตลอดจนวางแผน กำหนดนโยบายและแผนงานการศึกษาเพื่อคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และนำนโยบายระดับชาติไปสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมและประสานงานการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้แก่คนพิการและแผนบริการเฉพาะครอบครัว และดำเนินการประสานการส่งต่อให้ความช่วยเหลือทั้งทางการแพทย์และทางการศึกษา โดยให้การประสานขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ในรูปแบบของคู่มือการศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2564, หน้า 32) การบริหารจัดการองค์กรของศูนย์การศึกษาพิเศษแต่ละจังหวัด จะบริหารจัดการโดยขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีอำนาจบริหารจัดการด้วยตนเอง แต่ยังคงดำเนินการตามแนวนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้สภาพการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน ที่ผ่านมามีปัญหาที่ยังเห็นได้ชัดเจนนคือ โครงสร้างการปฏิบัติงานและการบริหารงานของสถานศึกษายังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การพัฒนาองค์กรแต่ละที่ยังคงไม่เท่ากัน เป็นผลให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการต้องหาวิธีหรือแนวทางที่จะศึกษาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนเกิดเป็นแนวนโยบายขึ้น

ในปีการศึกษา 2565 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือออกนโยบายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดทุกจังหวัด ได้เตรียมพร้อมเพื่อที่จะเข้ารับการประเมินให้ผ่านมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ซึ่งจะมีกรอบการประเมินทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลลัพธ์ โดยให้ศูนย์การศึกษาพิเศษทั่วประเทศ ทั้ง 76 จังหวัด ได้เตรียมความพร้อมประเมินตนเองตามกรอบมาตรฐาน โดยอ้างอิงหนังสือประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 22 เมษายน 2565 เรื่อง การประเมินตนเอง โรงเรียนคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565, หน้า 19)

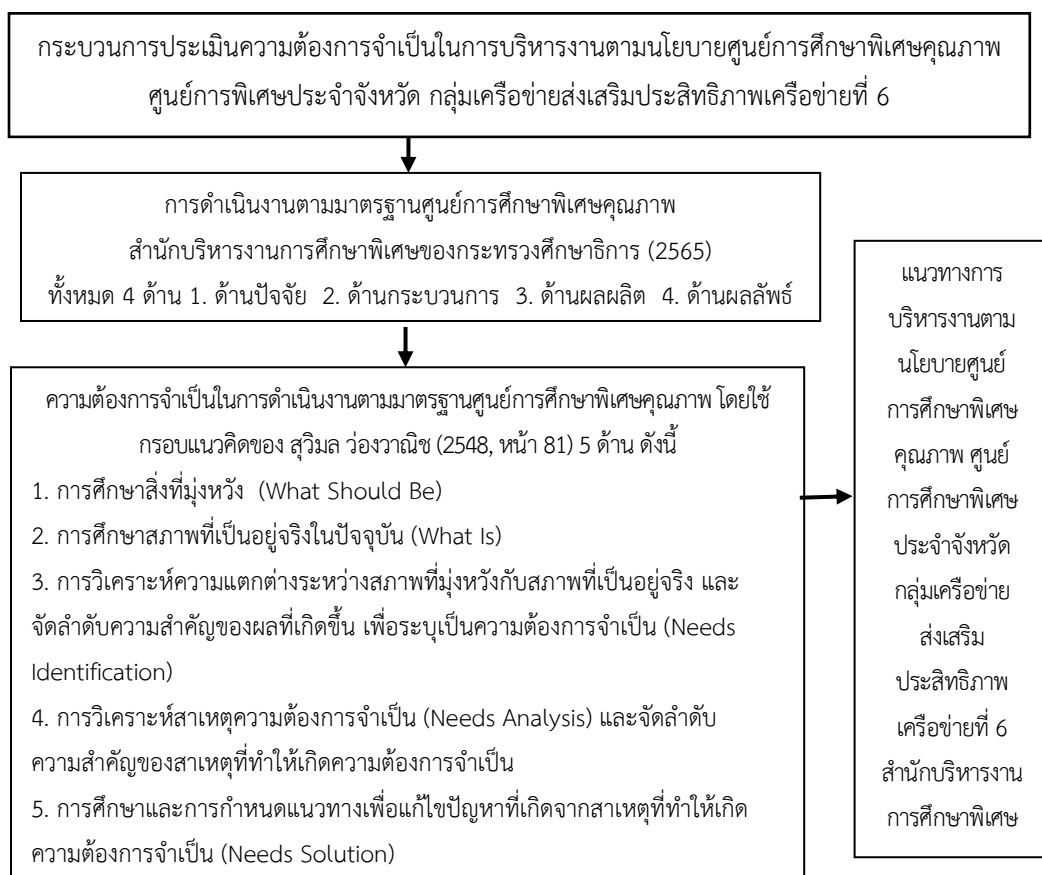
ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 มีแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ และจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยยังไม่พบการทำวิจัยในลักษณะดังกล่าวประเด็นการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว และปัจจุบันผู้วิจัยเป็นข้าราชการครู ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจโดยตรง จึงมีความต้องการอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเรื่องกระบวนการในการพัฒนาแนวทาง การบริหารงานตามนโยบาย ศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ เพื่อให้สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้เป็นต้นแบบของศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการ และพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามมาตรฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษตามนโยบายสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัย จากกรอบการประเมินมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ (2565) ทั้งหมด 4 ด้าน และกรอบการประเมินความต้องการจำเป็น 5 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2548, หน้า 81) ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 6 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 13 คน และคณะครู จำนวน 417 คน รวมทั้งสิ้น 430 คน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 6 โดยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973, p.727) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 โดยจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 208 คน เนื่องจากประชากรที่เป็นผู้บริหารมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงกำหนดสัดส่วนให้มีผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปริมาณเป็นส่วนใหญ่ของผู้บริหารที่เป็นประชากรจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และคณะครู จำนวน 198 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสอบถาม แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านปัจจัย จำนวน 23 ข้อ 2. ด้านกระบวนการ จำนวน 24 ข้อ 3. ด้านผลผลิต จำนวน 5 ข้อ 4. ด้านผลลัพธ์ จำนวน 5 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงาน ตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ 1. ด้านปัจจัย จำนวน 3 ข้อ 2. ด้านกระบวนการ จำนวน 3 ข้อ 3. ด้านผลผลิต จำนวน 3 ข้อ 4. ด้านผลลัพธ์ จำนวน 3 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเอง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) จำนวนทั้งสิ้น 198 คน และให้ตอบกลับแบบสอบถามภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์

3.2 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง เพื่อขออนุญาตและดำเนินการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีกระบวนการดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและพึงประสงค์จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีเกณฑ์ในการกำหนดระดับ

ขั้นที่ 2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง โดยผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการพรรณนาเป็นความเรียงถึงการเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สามารถสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านปัจจัย

1.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเน้นย้ำให้ครูผู้สอนแสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคลโดยทั่วไปเมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.944) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเน้นย้ำให้ครูผู้สอนแสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคลโดยทั่วไป เมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.630)

1.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคณาธิการให้มีความพร้อมสามารถเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลา

1.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้ สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคณาธิการ ผู้บริหารควรมีการวางแผนงานกลุ่มบริหารงานทั่วไป ในด้านงานอาคารสถานที่เพื่อมีการวางแผนในการจัดทำห้องสำหรับฝึกอาชีพของผู้เรียนพิการ

2. ด้านกระบวนการ

2.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา เน้นย้ำให้ครูผู้สอนวัดประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.984) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน (Evaluation) กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.719)

2.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

2.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ในเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ผู้บริหารต้องมี

การทำความเข้าใจกับบุคลากรในกระบวนการของการประเมินทุกมิติ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ และต้องมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานสามารถนำมาใช้ได้

3. ด้านผลผลิต

3.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 3 ผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการให้ฝ่ายวิชาการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 1.099) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.853)

3.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ในเรื่องการกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ผู้บริหารต้องกำชับติดตามฝ่ายบริหารงาน วิชาการให้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่อง แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวแก่ข้าราชการบรรจุใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมพูดคุยในเรื่อง หลักสูตร เพื่อนำสู่แนวทางการใช้หลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. ด้านผลลัพธ์

4.1 สภาพปัจจุบัน ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างความพึงพอใจกับผู้ปกครองชุมชนและมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 1.008) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จากสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัดทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.827)

4.2 การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ นำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

4.3 การเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ผู้บริหารต้องนำพา ศูนย์การศึกษาพิเศษส่งผลงานเข้าประกวดและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติระดับต่าง ๆ ผู้บริหารต้องสร้างองค์ความรู้ให้

บุคลากรรับทราบ และมีส่วนร่วมในการส่งผลงานเข้าร่วมแข่งขันในทุกมิติ ผู้บริหารแสดงตนเป็นแบบอย่าง พัฒนาตนเองให้ได้รับรางวัล และนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรในองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6

1.1 ภาพรวมผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 พบว่า อยู่ในระดับมาก ขออภิปรายผลดังนี้ ด้านปัจจัย สภาพปัจจุบันพบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการเน้นย้ำให้ครูผู้สอนแสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคลโดยทั่วไป เมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวนารีรัตน์ กว้างขวาง (2561) การบริหารงานโรงเรียนผู้บริหารบางคนใช้อำนาจในการบริหารงานมากเกินไป ทำให้เป็นที่เกรงกลัวของผู้อื่น ตัดสินใจโดยใช้อารมณ์ของตนเองมากเกินไป ควรบริหารงานด้วยการใช้หลักของเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอนะของผู้อื่นในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนดูแลผู้เรียน ด้วยความรักและความเข้าใจ จดลงโทษผู้เรียนทุกกรณี กำกับติดตามให้ครูปฏิบัติตาม และผู้บริหารสถานศึกษา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามปฏิทินที่กำหนดไว้ เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ ด้านกระบวนการ สภาพที่เป็นปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเน้นย้ำให้ครูผู้สอนวัดประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการเน้นย้ำให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้น Active Learning ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประชุมวางแผนการจัดทำ และส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลรับทราบอย่างต่อเนื่องทุกปี ด้านผลผลิต สภาพที่เป็นปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการให้ฝ่ายวิชาการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง เมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อสามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง ด้านผลลัพธ์ สภาพที่เป็นปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างความพึงพอใจกับผู้ปกครองชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการจากสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัด ทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

1.2 ในภาพรวมผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ขออภิปรายผล ดังนี้ ด้านปัจจัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเน้นย้ำให้ฝ่ายบริหารงานวิชาการได้เน้นย้ำให้ครูผู้สอนได้แสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ปกครองและบุคคล โดยทั่วไปเมื่อพบเจอในที่หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเชิญชวนหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในเรื่องการระดมทุน ทรัพยากร เพื่อใช้กับเด็กพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิ สรรเสริฐ (2555) รูปแบบภาคีเครือข่ายการดูแลคนพิการในชุมชนแบบเป็นหุ้นส่วนที่เป็นรูปธรรม มีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ กระบวนการ We Can Do by Tim ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน 3 คุณลักษณะ คือ 1) การสร้างความตั้งใจ 2) การร่วมค้นหา 3) การรวมพลังร่วมคิด เพื่อการพัฒนา 4) การร่วมปฏิบัติ ตามรูปแบบการดูแลที่พึงประสงค์ 5) การร่วมประเมินและให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ 6) การร่วมแสวงหาและพัฒนาต่อ และ 7) การสร้างความโดดเด่น และสุดท้ายสิ่งที่ควรจะเป็นจริงที่สุดคือ ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีผลงานเป็นประจักษ์ เพื่อบุคลากรได้นำเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองและนำสู่ผลงานของสถานศึกษาต่อไป ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเน้นย้ำให้ครูผู้รับผิดชอบได้มีการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อที่จะทราบปัญหาและแนวทางการดำเนินการในครั้งต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการนิเทศ และติดตามประเมินผลงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และสุดท้ายในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนกำหนดให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ตั้งแต่ผู้เรียนเข้ามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเน้นย้ำให้ผู้สอนได้วิเคราะห์ผู้เรียนตั้งแต่เข้ามารับบริการ เพื่อกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี ศูนย์การศึกษาพิเศษต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อสามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่องทุกคน และอีกเรื่องที่ควรจะเป็น คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการให้ฝ่ายวิชาการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามผลการวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จากสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัดทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง สามารถนำพา ศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยในแต่ละปีต้องให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและอีกหนึ่งเรื่องที่มีความสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกจังหวัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยสร้างความเข้มแข็งในทุกมิติ

2. ผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ พบว่า เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ทั้ง 4 ด้าน โดยเลือกลำดับ ความต้องการจำเป็นด้านละ 3 ข้อ เพื่อมาเป็นแนวทางการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านปัจจัยความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพ ของคนพิการให้มีความพร้อมสามารถเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ (2566) ได้มีแหล่งที่มาของศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการในสังกัดกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ (พก.) โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 9 ศูนย์ 2. ผู้บริหาร สถานศึกษา มีการบริหารจัดการ ปรับปรุง ซ่อมแซม ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการ ของผู้เรียนและมีความพร้อมให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ แก้วมุกดา (2550) ศึกษาและเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชน 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องจัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกทักษะ ด้านอาชีพของคนพิการให้มีความพร้อมสามารถเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลา สถานศึกษาควรเริ่มตั้งแต่วิเคราะห์ให้ผู้เรียน จนเข้ามาใช้บริการ และเตรียมความพร้อมด้านงานอาคารและสถานที่เพื่อเชื่อมโยงกับทักษะอาชีพของคนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการ ปรับปรุง ซ่อมแซม ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เหมาะสมสอดคล้องกับ พัฒนาการของผู้เรียนและมีความพร้อมให้บริการ และผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพราะเห็นได้ชัดเนื่องจากงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญ

2.2 ด้านกระบวนการความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยปัญหาที่พบ 1) บุคลากรมีความแตกต่างด้านวิชาชีพยังขาดความรู้ในการประเมินกิจกรรม ต่าง ๆ ที่จัดขึ้น 2) รูปแบบในการประเมิน ไม่มีมาตรฐานกลางในการประเมินความต้องการจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อินตอง ศรีอุดม (2562) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการวัดผลและการประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการศึกษพบว่า สภาพและปัญหาการพัฒนาการวัดผลและ การประเมินผล ครูส่วนมากมีการแสดงความคิดเห็นมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการวิธีการประเมินผลเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน 2. ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นย้ำให้ครูทุกคนใช้กระบวนการ PLC ร่วมกัน เพื่อปรับปรุงและพัฒนา การจัดการเรียนการสอนเป็นประจำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชฐ เกษวงษ์ (2556) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทาง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานผลการนิเทศติดตาม และ ประเมินผลงานในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเน้นย้ำจัดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น และ PLC ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องเน้นย้ำให้ครูทุกคนใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลงานในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ภณทิรา สุภาร (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี 5) การประเมินผล และเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน

2.3 ด้านผลผลิต ความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยปัญหาที่พบ 1) ขาดการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว 2) ข้าราชการบรรจุใหม่ไม่มีความรู้ในเรื่องแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว 3) หลักสูตรที่ใช้มีความแตกต่างไม่เป็นมาตรฐานที่เหมือนกัน สอดคล้องกับ เบญจา ชลธารันท์ (2546) และศรียา นิยมธรรม (2546) ที่กล่าวว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจัดขึ้นเฉพาะบุคคล สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องคนนั้น ๆ ในทักษะที่เป็นจุดอ่อน และจัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน LEP การจัดกิจกรรมในแผนเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ โดยการเน้นอธิบาย สาธิต และลงมือปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยนำเพลง และเกม มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสนใจเกิดความสุขสนทน ตื่นตัวในการฝึกมีความพร้อมที่จะเรียนรู้เต็มที่ 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาที่พบ 1) กระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อขาดการจัดทำแผนรองรับตั้งแต่ผู้เรียนเข้ามาใช้บริการแรก ๆ 2) ระบบบริการช่วงเชื่อมต่อมีหลายรูปแบบขาดความชัดเจน 3. เมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อสามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาที่พบ 1) เมื่อผู้เรียนอายุ 18 ปี จะมีข้อจำกัดในด้านความสามารถ ทำให้การส่งต่อผู้เรียนไปสู่การมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีน้อยมาก สอดคล้องกับความหมายของกระบวนการเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ (2565) การวางแผนการเปลี่ยนผ่าน หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการเตรียมการด้านงบประมาณ บุคลากร ทรัพยากร และจัดทำเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อมูลสถานศึกษาแห่งใหม่ เพื่อแจ้งความรับผิดชอบให้แก่แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ การกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง และเมื่อผู้เรียนผ่านช่วงอายุ 18 ปี สถานศึกษาต้องมีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการส่งต่อ สามารถมีอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านผลลัพธ์ ความต้องการจำเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาที่พบ 1. บุคลากรผู้รับผิดชอบ

เรื่องระบบงานประกันคุณภาพ มีการปรับเปลี่ยนบ่อย 2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษส่งผลงานเข้าประกวดและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติระดับต่าง ๆ โดยปัญหาที่พบ บุคลากรมีส่วนร่วมในการส่งผลงานเข้าประกวดน้อยมาก 3. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยปัญหาที่พบ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญ และไม่ให้ความร่วมมือในการสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545) กำหนดแนวทางในการสร้างเครือข่าย โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โดยสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถมีความรู้ในเรื่องงานประกันคุณภาพอย่างจริงจังเพื่อที่จะนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่จะสามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษส่งผลงานเข้าประกวดและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติระดับต่าง ๆ และสุดท้ายที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อการนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ผู้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น

3. ผลการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อใช้เสนอเป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพไปสู่ความสำเร็จบรรลุตามเป้าประสงค์ในการพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษต่อไป โดยสามารถอภิปรายผลรายละเอียดได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษอย่างยาวนาน และโครงสร้างคำถามได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานวิจัย รวมทั้งสิ้น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

3.1 ผลการเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย มีการเสนอแนวทางในการพัฒนา คือ สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคนพิการ ผู้บริหารควรมีการวางระบบงานกลุ่มบริหารงานทั่วไป ในด้านงานอาคารสถานที่ เพื่อให้มีการวางแผนในการจัดทำห้องสำหรับฝึกอาชีพของผู้เรียนพิการ สอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2521) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การวางแผนการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นงานสำคัญส่วนหนึ่งของการบริหารในสถาบันการศึกษาทั่วไปในทุกระดับของการศึกษา

3.2 ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ คือ ในเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ผู้บริหารต้องมีการทำความเข้าใจกับบุคลากรในกระบวนการของการประเมินทุกมิติเพื่อให้บุคลากรมีความรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ และต้องมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานสามารถนำมาใช้ได้ สอดคล้องกับ เฉลิมพิศ ตราชู (2556) การประเมินผล คือ การนำผลลัพธ์ของการเรียนรู้มาเทียบกับเป้าหมายที่ต้องการ

3.3 ผลการเสนอแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต คือ ในเรื่องการกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียน แต่ละบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ผู้บริหารต้องกำชับติดตามฝ่ายบริหารงานวิชาการให้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวแก่ครูบรรจุใหม่

3.4 ผลการเสนอแนะทางการพัฒนาในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพ ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ คือ ในเรื่องศูนย์การศึกษาพิเศษของท่าน มีระบบการประกันคุณภาพให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผู้บริหารต้องสร้างระบบงานประกันให้เป็นระบบ มีฐานข้อมูลที่ชัดเจน ผู้รับช่วงต่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ยังมีการเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ในเรื่องระบบงานประกันมาให้ความรู้กับบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การดำเนินการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1. ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย สถานที่สำหรับฝึกทักษะด้านอาชีพของคณาธิการ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ กำชับให้ผู้บริหารมีการวางแผนงานกลุ่มบริหารงานทั่วไป ในด้านงานอาคารสถานที่ เพื่อมีการวางแผนในการจัดทำห้องสำหรับฝึกอาชีพของผู้เรียนพิการ

2. ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ต้องสร้างความความเข้าใจกับบุคลากร และมีรูปแบบ กระบวนการของการประเมิน สามารถสร้างเครื่องมือในการวัดประเมินให้ชัดเจน สามารถนำมาใช้ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

3. ด้านที่ 3 ด้านผลผลิต คือ การกำกับติดตามพัฒนาการตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำชับติดตามฝ่ายวิชาการให้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวให้แก่ข้าราชการบรรจุใหม่

4. ด้านที่ 4 ด้านผลลัพธ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาศูนย์การศึกษาพิเศษให้ได้รับการรับรองคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สามารถพัฒนาให้เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรออกนโยบาย

ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างระบบงานประกันให้เป็นระบบ มีฐานข้อมูลที่ชัดเจน ผู้รับช่วงต่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ง่ายเชิงวิทยากรผู้มีความรู้ในเรื่องระบบงานประกันมาให้ความรู้กับบุคลากร ทุกคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษคุณภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดให้เข้าใจอย่างชัดเจน
3. ควรเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเพิ่มมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2566). **ศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการในสังกัดกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท..
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **การประเมินตนเองโรงเรียนคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท..
- จันทร์เพ็ญ แก้วมุกดา. (2550). **ศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครนายก**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- เฉลิมพิศ ตราชู. (2556). **การประเมินผลคืออะไร**. สืบค้น สิงหาคม 28, 2565, จาก www.peoplevalue.co.th/.
- นาริรัตน์ กว้างขวาง. (2561). **การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกลายานมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เบญจา ชลธารันนท์. (2546). **คู่มือการจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระมหาธีรวัฒน์ พันธศรี. (2555). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารทรัพยากรการเงินของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชฐ เกษวงษ์. (2556). **การนำเสนอแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภัณฑิรา สุปการ. (2557). **รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชนี้ สรรเสริญ. (2555, กันยายน - ธันวาคม). **การพัฒนาแบบแปลนภาคีเครือข่ายการดูแลคนพิการในชุมชนแบบเป็นหุ้นส่วน: กระบวนการ WE CAN DO by TIM**. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 5(3), 17-36.
- ศรียา นิยมธรรม. (2546). **แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล**. กรุงเทพฯ: เจริญอักษร.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ. (2565). **บทบาท หน้าที่**. สืบค้น กรกฎาคม 30, 2566, จาก <http://www.sisaketspecial.go.th>.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2521). **การบริหาร**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2564). **ข้อมูลสารสนเทศ**. สืบค้น ตุลาคม 16, 2564, จาก http://www.specialset.bopp.go.th/set_index/index.php?page=person-edu.php.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์. (2545, มกราคม-เมษายน). **แนวทางในการสร้างเครือข่าย**. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(1), 109 – 127.
- อินตอง ศรีอุดม. (2562). **รูปแบบการพัฒนาการวัดผลและการประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

